

Indulj el egy úton...

Vajdasági könyvtárak lehetőségei a kulturális turizmusban

Módszer

- Brainstorming
- Két észak-bácskai könyvtár munkatársaival (József Attila Könyvtár, Magyarkanizsa, Thurzó Lajos Oktatási–Közművelődési Központ – Városi Könyvtár, Zenta), valamint a Zentai Idegenforgalmi Iroda vezetőjével.
- Érintett települések: **Észak-Bácska – Magyarkanizsa, Zenta** (+ Szabadka, Topolya)
- **Szakirodalom**
- Dr. Muhi B. Béla: **A kulturális turizmus szerepe Vajdaság idegenforgalmának és gazdaságának fellendítésében** (2015)
- **A vajdasági magyar közösséget érintő idegenforgalom fejlesztési stratégiája** (2018)

- Dr. Muhi Béla:
- A turizmus dimenziói kiszélesednek → **a napi szabadidőben** a lakhelyen **belül végzett tevékenységek** is beleszámíthatnak;
- A turizmus kínálatának a fogalma kiszélesedik → a turisták által eddig is használt, de **alapvetően a helyi lakosság számára létrehozott szabadidő-létesítményekre** terelődik át a hangsúly (pl. a színházak, sportlétesítmények, múzeumok, éttermek stb.);
- A turizmus gazdasági oldalával szemben előtérbe kerülnek a **társadalmi, kulturális és életminőségi aspektusok**, ugyanakkor a gazdasági jelentőség is fokozódik, mert **a bevételek a szabadidő-kiadásokkal megnőnek**;
- ~~3S (sea, sand, sun)~~ → új 3S (sport, spectacle, satisfaction = sport, látnivalók, megelégedettség)

A vajdasági magyar közösséget érintő idegenforgalom fejlesztési stratégiája – Turisztikai vonzerő-leltár

- **Történelmi és kulturális értékek, épített örökség**
- Zenta: a zentai csata emlékei

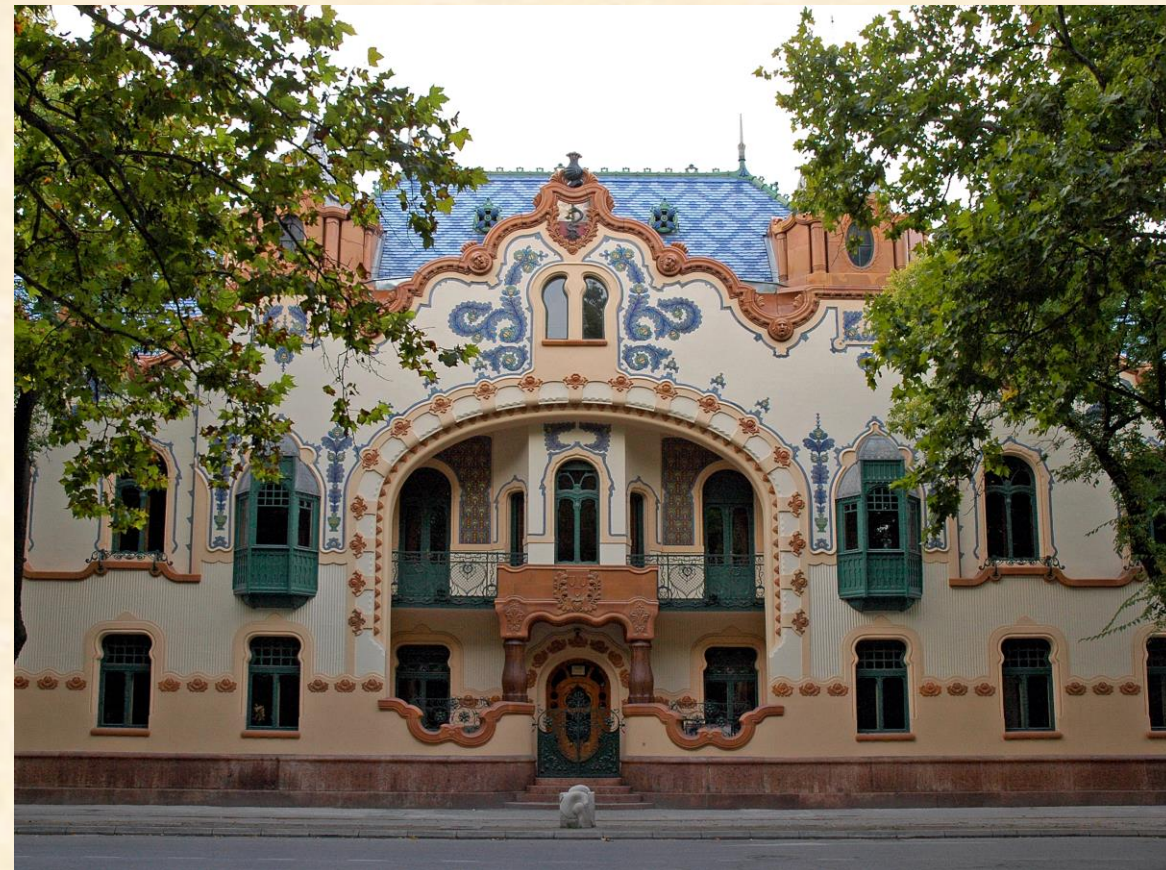
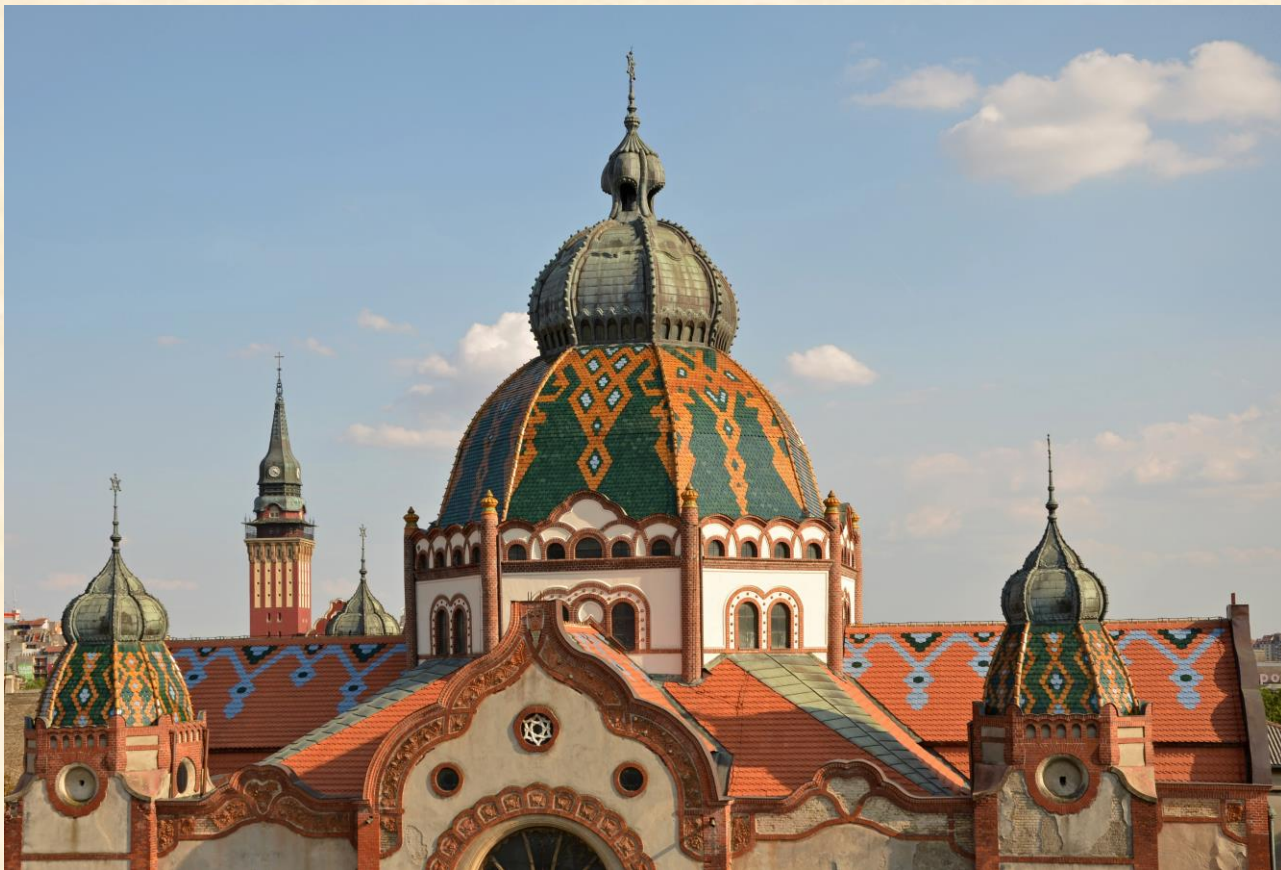
- **Történelmi és kulturális értékek, épített örökség**
- **Magyarokanizsa: Népkert, Vigadó**

- **Történelmi és kulturális értékek, épített örökség**
- Horgos: Órásvilla – Bartók Béla emlékezete (+ Kamarási villasor, Kárász-kastély – nem látogathatóak)

- Szabadka, Palics: szecessziós épületek

- Szabadka: Kosztolányi Dezső, a gimnazista szobra

- Topolya: Kray-kastély (Topolya Község Múzeuma működik benne), **Juhász Erzsébet Könyvtár**, Sarlós Boldogasszony-templom

- **Rendezvények**
- Orom – Magyarkanizsa község: Malomfesztivál

- Szabadka: Desiré Central Station színházi fesztivál (a Kosztolányi Dezső Színház szervezésében)

desiré
● **central
station**
international/regional
theatre festival

- Zenta: Tiszavirág Fesztivál, Városnap

Erősségek	Gyengeségek
<p>A magyar nyelv mint hivatalos EU-s anyanyelv. A teljes Kárpát-medence területén lehetőség nyílik a kulturális turizmus területén együttműködések kialakítására.</p>	<p>Innováció és vállalkozási hajlam hiánya;</p>
<p>Változatos idegenforgalmi vonzerő (gazdag gyógy- és termálvízkészlet, helyenként érintetlen természet, multikulturalizmus és gazdag kultúrtörténeti örökség, nemzetközi jelentőségű védett területek, folyó- és csatornahálózat)</p>	<p>Hiányzik az élményt kínáló bemutatás, nincsenek komplex turisztikai termékek.</p>
<p>Nemzetközi jelentőségű és professzionálisan szervezett rendezvények, események, amelyek Vajdaság és a célterület idegenforgalmi desztinációinak tekintélyét növelik.</p>	<p>Az idegenforgalmi értékkel bíró objektumok kétes tulajdonviszonyai</p>
Lehetőségek	Veszélyek
<p>Az anyaországból érkező turisták számára elérhetővé tenni a vajdasági értékek megismerését, ezért felismerhető „vajdasági márkák” kialakítása szükséges.</p>	<p>A vezető világgazdasági országok kisebb mértékű gazdasági növekedése, pénzügyi megszorítások, amelyek csökkentik az utazásra szánt anyagi keretet;</p>

3.1.4 DIGITÁLIS GYŰJTEMÉNYEK, A VAJDASÁGI MAGYAR VIRTUÁLIS MÚZEUM

Prioritás: 2.3.1	Támogatható tevékenység: 2.3.1.2
Stratégiai cél	A helyi (magyar) közösségek speciális kulturális értékeinek és szellemi örökségének virtuális bemutatása.
Tevékenység célja	A vajdasági magyar épített örökség és szellemi örökséget képező képzőművészeti alkotások, levéltári dokumentumok digitalizálása által a turistautak színvonalának fejlesztése és tematikus túrautak kidolgozásának lehetősége.
Indoklás	A vajdasági magyar épített és szellemi örökség bekapcsolása az egyetemes magyar kulturális kínálatba, illetve az anyag sokszínű hasznosítása (pl. diákturizmus).
Megvalósítható intézkedések	Az épített örökség és a vajdasági múzeumokban, könyvtárakban, képtárakban, levéltárakban fellelhető magyar kötődésű alkotások, iratok, tárgyak digitalizálása által az idegenforgalmi utak tartalmi bővítése.
Célközönség	Civil szervezetek, jogi személyek és intézmények.
Stratégiaileg kiemelt célterületek v. projektek	A Magyar Nemzeti Tanács által kiemelt jelentőségű kulturális intézmények anyaga.
Megvalósítás indikátorai	Az idegenforgalmi hasznosítás céljaira feldolgozott digitális gyűjtemények száma.

A vajdasági magyar közösséget érintő idegenforgalom fejlesztési stratégiája (2018)

Vajdasági Magyar Digitális Adattár (Vamadia)

Fotón szereplő személy

Keletkezés éve

1910

1911

1952

1953

1954

1955

1956

Típus

utcakép

Találatok száma 272

Vasútállomás

Szerző
Horvát-Kazinczy

Szent István-templom

Szerző
Horvát-Kazinczy

Katolikus parókia (mai Sz...

Szerző
Horvát-Kazinczy

Szent István-templom bel...

Szerző
Horvát-Kazinczy

Vajdasági magyar értéktárak honlapja (ertektar.rs)

[Kezdőlap](#)[Értéktárak](#)[Értéktérkép](#)[Bizottságok](#)[Diák értéktörök](#)[Javaslat](#)[Esemény](#)[Dokumentumok](#)[Pályázatok](#)[Kapcsolat](#)[En](#)[Sr](#)[Hu](#)

Vajdasági értéktár – Külhoni nemzetrészt értéktár

Válasszon kategóriát

Összes

A szabadkai gimnázium, Kosztolányi Dezső Aranysárkányának helyszíne

2016-01-22 | [kulturális örökség](#)

Kosztolányi Dezső Szabadkán született 1885-ben. Mivel szülőháza már nem áll, a Svetozar Marković Gimnázium (valamikor Községi Főgymnasium) épületénél szoktunk emlékezni rá. Költőnk 1900-tól 1903-ig az ...

[Bővebben >](#)

Délvidéki földikutya

2016-01-22 |

[természeti környezet](#)

A földikutya az alföldi füves puszták jellegzetes lakói. Szerbiában, Észak-Bácskában a Szabadka–Horgosi-homokpuszta néhány pontján fordul elő bizonyítottan. A deliblái és a tarcali (Fruška Gora) áll ...

[Bővebben >](#)

A ludasi népmesemondás

2016-01-21 | [kulturális örökség](#)

Ludas (Šupljak) Szabadkától 12 km-re keletre, a Ludasi-tó partján található, 1427 lakost számláló település. Az itt élők csaknem 90%-a magyar, s őseik az 1740-es évektől kezdve Szeged környékéről tele ...

[Bővebben >](#)

Komor Marcell és Jakab Dezső szabadkai és palicsi szecessziós épületei

2016-01-21 | [épített környezet](#)

Szabadka és Palics legjelentősebb századfordulós emlékei Komor Marcell (1868–1944) és Jakab Dezső (1864–1932) építészpáros nevéhez köthető. A két építész 1897-től közös tervezőirodában működik Budapes ...

[Bővebben >](#)

Prioritás: 2.3.1	Támogatható tevékenység: 2.3.1.4
Stratégiai cél	történelmi eseményekhez, vallási ünnepekhez, szokásokhoz, helyi turisztikai látványosságokhoz kötődő animációs programok eszközeinek beszerzése, amelyek külön programként mutathatók be az ideérkező vendégeknek.
Tevékenység célja	<ul style="list-style-type: none"> – Meghatározott animációs programok létrehozása, amelyek hozzáadott értéket teremtenek bizonyos helyszíneken. – Egyes történelmi helyszínek, események hiteles, élethű bemutatása. – Műsorok (animációk) témájának és pontos, hiteles programjának kidolgozása.
Indoklás	A turisztikailag fejlett országokban bevett szokás bizonyos helyszíneken animátorok által feleleveníteni egy adott kor, történelmi esemény vagy szokás pillanatait, jeleneteit. Ezek gazdagabbá teszik egy desztináció kínálatát, ezáltal vonzóbbá válik a turisták számára.
Megvalósítható intézkedések	Az előadásokhoz szükséges eszközök, kellékek beszerzése.
Célközönség	Turisztikai szervezetek, DMSZ-szervezetek, civil szervezetek, művelődési egyesületek.
Stratégiailag kiemelt célterületek v. projektek	A stratégia által felölelt terület.
Megvalósítás indikátorai	<ul style="list-style-type: none"> – Beszerzett eszközök száma és értéke. – Animációs programok száma. – Vendégek száma az animációs programokon.

A vajdasági magyar közösséget érintő idegenforgalom fejlesztési stratégiája (2018)

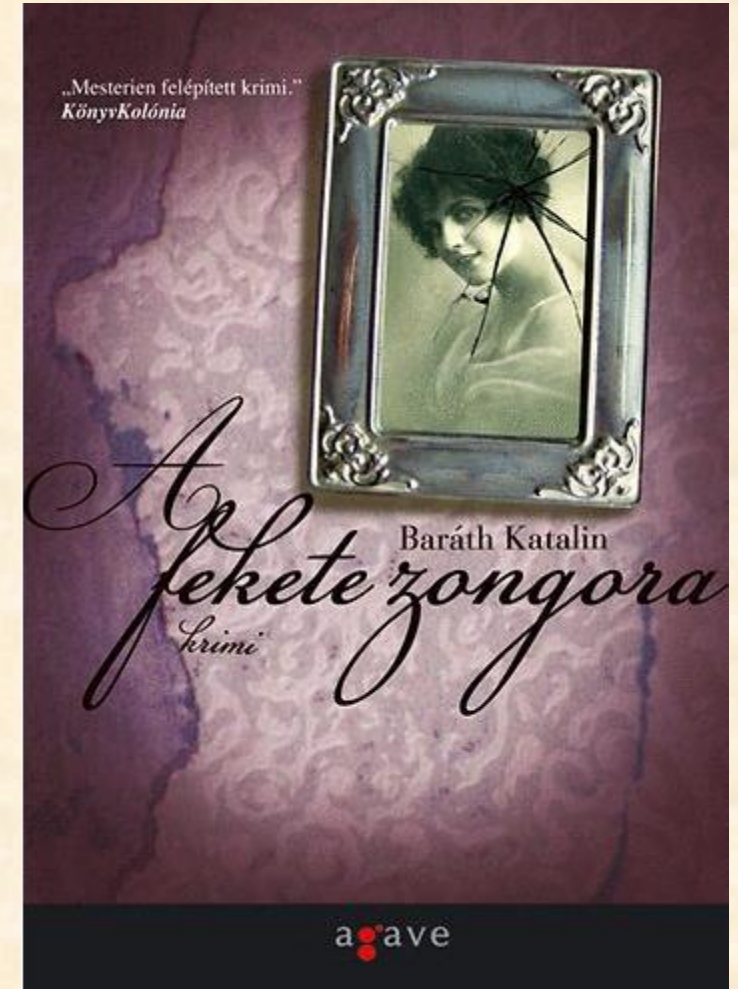
József Attila Könyvtár, Magyarkanizsa

- Magyarkanizsa fürdőváros.
- 2022-ben összesen 50 000 vendégéjszaka.
- Fürdővendégek használják a könyvtár szolgáltatásait.
- Folyóparti turizmus is fejlődik.
- Együttműködés a helyi ifjúsági irodával → **Beach library**

Helyi irodalmi személyiségek életművei, amelyekre turisztikai termékeket lehetne alapozni

- **Koncz István költő** – Ismertsége sajnos nem terjed a szűkebb régió határain túl.
- **Tolnai Ottó** – Magyarkanizsa szülötte, Kossuth-díjas író, költő, a Digitális Irodalmi Akadémia tagja. Ma Palícson él, de számos műve játszódik gyermekkorának Kanizsáján.
- **Baráth Katalin** – magyarkanizsai születésű, ma Magyarországon élő író, krimiíró, történész. Dávid Veron-sorozata a monarchiabeli, akkor még ókanizsán játszódik. Művei egyelőre nem túl ismertek, viszont a **krimi** műfajában van potenciál → alkalmas lehet rá, hogy **szabadulósobát** vagy egyéb interaktív programokat alapozzanak rájuk.

Fotó: Délvidék Kutató Központ gyűjteménye

Thurzó Lajos Oktatási–Közművelődési Központ – Városi Könyvtár, Zenta

- 2019-ben összesen 34 000 vendégéjszaka. A **fesztiválok** idején a legtöbb a vendégéjszakák száma, valamint rengeteg a **diákkirándulás** is a városban.
- Zenta fő **turisztikai brandje**: a **zentai csata**.
- Zentai csata emlékkilátó: a városháza tornyában kapott helyet. A látogatók szemügyre vehetik a zentai csata egy jelenetét ábrázoló 2000 figurás makettet, a katonák korhű öltözékeit és a csatával kapcsolatos levelezéseket, térképeket, festményeket, a csatából származó eredeti tárgyakat, fegyvereket. A látogatók a városháza teraszáról, vagyis 50 m magasból gyönyörködhetnek a panorámában.
- **Tiszavirág fesztivál** – a város egyik legjelentősebb turisztikai vonzereje.
- **Énekelt versek fesztiválja** – Thurzó Lajos Oktatási–Közművelődési Központ saját rendezvénye, több évtizede szervezik.

Helyi alkotók életművei, amelyekre turisztikai termékeket lehetne alapozni

- **Thurzó Lajos** – kultusza, emlékezete települési szinten jelentős, ismertsége azonban nem terjed a szűkebb régió határain túl. Gyermekeknek írt művei is jelentősek, így elősorban **a helyi diákoknak**, esetleg a **diákkirándulások résztvevőinek** szánt programokat lehetne a munkásságára építeni – pl. kincskereső játék a Thurzó Lajos életéhez kötődő helyszínek, emlékhelyek érintésével.
- Különleges, felnőtteknek szóló tartalom lehetne dr. Burány Béla zentai folklorista **vajdasági erotikus népmese gyűjteményét** feldolgozó program, amely minden bizonnyal kuriózumot jelentene talán még a bővebb térség turisztikai kínálatában is.
- **Andruskó Károly** zentai grafikusművész minikönyvei

Játékos irodalmi vetélkedők

- Topolya – Juhász Erzsébet Könyvtár
- **Mindenki mindenhol egyszer találkozhat J. E.-vel:** a résztvevőknek az író *Senki sehol soha* című prózakötetének ismeretében kellett bejárniuk a műben szereplő helyszíneket, és különböző feladatokat megoldaniuk.
- Szabadka – Városi Könyvtár
- **Kosztolányi-talány** – Szabadka Kosztolányihoz kötődő helyszíneit kell bejárni, és ott különböző feladatokat megoldani.

- Szabadka
- **A helytörténetet és az irodalomterápiát vegyítő palicsi és szabadkai séták** – Berényi Emőke irodalomterapeuta és Hicsik Dóra helytörténész, könyvtáros

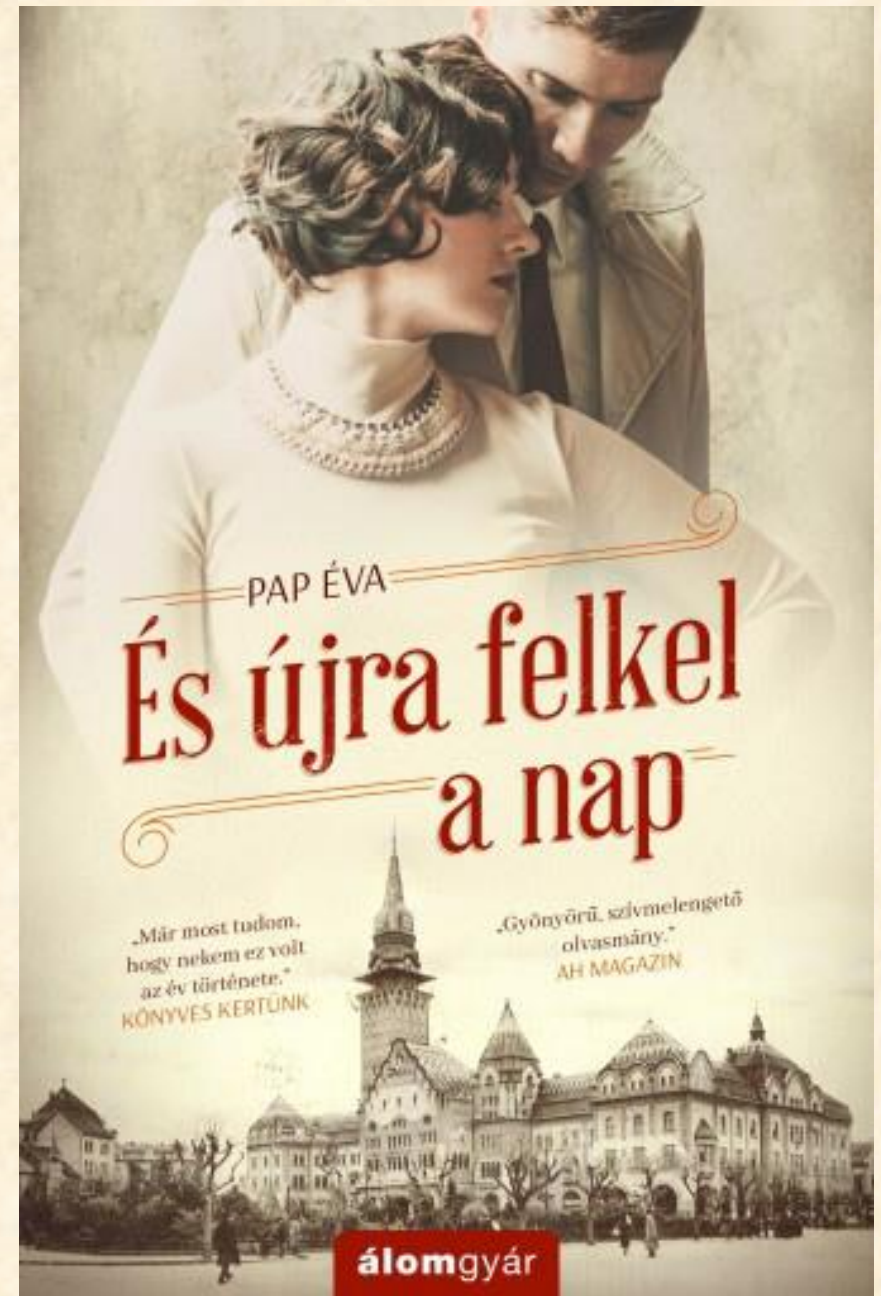

- **Kosztolányi és Csáth** ismertsége, viszonylagos kedveltsége egy kihasználható lehetőség. Sok olyan helyszín van Szabadkán, amelyek nem csak a két író személyéhez kötődnek, de műveikben is megjelennek. Pl. a *Pacsirta* és az *Aranysárkány* helyszínei, vagy a *Repülő vucsidol* helyszínei, és a *Varázsló kertje*.
-
- „Aztán a sárszegi színházban, szégyenszemre - a helyi sajtó sürgető cikkeinek ellenére - még mindig nem vezették be a villanyvilágítást, petróleumlámpással világítottak, és azokat valahányszor meggyújtották, nehéz füstöt bocsátottak, valami bús szagot, melyet ők „színházzzag”-nak neveztek.” (*Pacsirta*, Hatodik fejezet, melyben Vajkayék a Gésák sárszegi előadását nézik végig)

- + közkedvelt kortárs szerző: **Pap Éva**
Szabadkán játszódó romantikus
sikerkönyvei:
- És újra felkel a nap (2020)
- Mielőtt lemegy a nap (2021)

Határtalanul program

- A program keretében **magyarországi iskolák tanulói** az állam támogatásával **osztálykiránduláson vesznek részt a szomszédos országok magyarlakta területein**, így személyes tapasztalásokat szereznek a külföldi magyarságról.
- Vajdaság kevésbé kedvelt desztináció, évente csak 5-10 csoport választ csak vajdasági programot (kb. 500 diák/szezon).
- Vajdaságban leggyakoribb desztinációk: Szabadka, Zenta, Tóthfalu, Aracs, Újvidék + Belgrád
- Egyelőre kevés a diákok számára igazán vonzó desztináció, **kevés a jó program.**
- A **Határtalanul program** egy remek kapcsolódási pont lehetne a könyvtárak számára turizmushoz: mind a helyismereti, mind az irodalmi foglalkozások illenének a program nemzetpolitikai célkitűzéseire. **A könyvtárosok rendelkeznek kellő tapasztalattal a fiatalok animálásában és a különféle témák játékosításában is.**
- Feltételek: humánerőforrás, alapvető infrastruktúra (alkalmas-e a könyvtári tér 20-45 fős csoportok fogadására, van-e elég toalett...), számlázás